

**UNIVERZITET CRNE GORE
FILOLOŠKI FAKULTET**

UNIVERZITET CRNE GORE FILOLOŠKI FAKULTET			
Primijeno: 29. 01. 2024.			
Org. jed.	Broj	Prilog	Vrijednost
01	14/1		

VIJEĆU FILOLOŠKOG FAKULTETA

Odlukom Vijeća Filološkog fakulteta broj 01-256/1, od 17. 02. 2022. godine, imenovana je Komisija za ocjenu master rada „Klabing u romanu *Duhless* S. Minajeva“ kandidata Slaviše Bečanovića (broj indeksa 6/20, Studijski program za ruski jezik i književnost) u sljedećem sastavu: prof. dr Neda Andrić, članica, doc. dr Goran Radonjić, član i prof. dr Tatjana Jovović, mentorka.

Komisija podnosi Vijeću

IZVJEŠTAJ O OCJENI MASTER RADA

Master rad pod naslovom „Klabing u romanu *Duhless* S. Minajeva“ kandidata Slaviše Bečanovića sadrži 71 stranicu kucanog teksta, a njegovu strukturu čine Apstrakt na engleskom jeziku, Predgovor, Uvod, poglavlja (Kritički pregled stvaralaštva Minajeva, Klupska kultura, Putovanje kroz noćni život, Sukob tradicije i moderne omladine sa odgovarajućim potpoglavljima u kojima se istražuje naslovna tema), Zaključak, Literatura i Rezime na ruskom jeziku.

Kandidat se hrabro uhvatio u koštac sa savremenom tematikom, osvrnuvši se na aktuelnost autora romana i odjek njegovog djela u ruskom društvenom i kulturnom životu, kao i na ekranizaciju romana. Romanom *Duhless*, Minajev gradi most prema zapadnoj kulturi, te na više mjesta sukobljava i poredi modernu zapadnu kulturu sa tradicionalnom ruskom. Konstruisanje prostorne strukture noćne Moskve i Sankt Peterburga direktno utiče na konfrontiranje slika ove dvije kulture. Kandidat ističe da aktivnosti klamera u takvom prostoru pružaju mogućnost za proučavanje identiteta likova, njihovih socijalnih razlika i sličnosti. Muzika i moda su neraskidivi segmenti anderground supkulture, pa im je iz tog razloga u radu posvećena posebna pažnja.

Bečanović je analizi romana pristupio iz kulturološkog, psihološkog i sociološkog aspekta, naročito akcentujući intertekstualne veze sa klasičnom ruskom književnošću. On uočava refleksivni koncept Kjerkegora oličen u činjenici da se svi likovi Minajeva nalaze na početnom stadijumu razvoja, tj. na estetskom nivou lišenom duhovnosti, dok se prema riječima Sokolova duhovno posmatra kao jedinstvo estetskog, etičkog i ideološkog pogleda na svijet.

U *Uvodu* se naglašava da je roman priča o životu mlade generacije rođene 70-ih godina prošlog vijeka koja je stasala u sovjetsko doba, a sa druge strane uživala potpunu slobodu zapadne kulture. Kandidat primjećuje prisustvo autopoetičkog podteksta u romanu, kao i paralelu sa romanom *Kalifornija Bluz* Milana Oklopdžića. U romanu je prikazana moderna Moskva, svijet menadžera, komercijalnih direktora i biznismena. Glavni junak je top menadžer francuske kompanije u ruskom glavnom gradu, tipični predstavnik potrošačkog društva. Poslovni sastanci i putovanja, restorani, narkotici, alkohol, prostitutke,

noćni klubovi i neiscrpn razgovori o modi, samo su dio svakodnevice glavnog protagoniste koji u cijelom tekstu ostaje bez imena. Uprkos njegovom glamuroznom načinu života, mučega egzistencijalna pitanja, kao i duhovna traganja za istinom i smislom života. Njegova nutrina se protivi površnosti glamura, suprotstavlja se svijetu mumija, kako su u romanu nazvani posjetioci noćnih klubova. Naglašeno intertekstualan karakter romana prirodno je nametnuo potrebu za detaljnim ispitivanjem dijaloga sa drugim književnim djelima. Bečanović se posebno osvrće na dva ključna djela koja su inspirisala Minajeva: na roman u stihu *Jevgenije Onjegin* A. Puškina i *Junak našeg doba* J. Ljermontova. U tom kontekstu on istražuje koncept suvišnog čovjeka, književni pojam nastao u socrealističkoj književnosti. Na ove teme ruskog romantizma prirodno se nadovezuje simbolika usamljenosti u savremenom muškom romanu.

Lingvokulturalni sadržaj romana se istražuje zbog toga što se u njemu oslikava društveni i starosni sloj ruskog stanovništva koji je pretrpio najdrastičnije promjene u načinu života, porodičnim vrijednostima, novim oblicima poslovanja i uopšte cjelokupnog sistema od kojeg zavisi čovjek 21. vijeka. Kandidat konstatuje da ova vrsta analize u romanu prvenstveno otkriva mušku tačku gledišta i korijene usamljenosti kod muškarca. Analizirajući leksički i frazeološki sastav teksta, zaključuje da za većinu likova u savremenom društvu porodica nije ključni i centralni smisao života i prati razloge raspada tradicionalnih vrijednosti.

Destrukcija tradicionalnog kanona odražena je i u jeziku u koji su duboko prodrli rezultati globalizacije, na što je naročito prijemčiva savremena ruska anderground književnost. Kandidat konstatuje da inkluzije stranog teksta sa stanovišta procesa semiotičke interpretacije predstavljaju jako složenu strukturu leksičkih segmenata. U analiziranom romanu najznačajniji sloj leksike stranog porijekla odnosi se na imena renomiranih svjetskih brendova odjeće, obuće, satova, torbi, popularnih alkoholnih pića i drugih proizvoda koji estetizuju život.

Oslanjajući se na istraživanja Mubarakšine, kandidat polazi od teze da je kategorija morala jedna od najvažnijih lingvokulturoloških paradigmi kod mnogih naroda i da se ona ogleda u jezičkoj slici svijeta svake etničke grupe.

Prateći razvojni put klupske kulture, on se osvrće na pojavu klubova u Engleskoj u 16. vijeku i kulminaciju njihovog razvoja 80-ih godina u Sjedinjenim Američkim Državama, kada se javljaju novi muzički pravci i podžanrovi (house i techno), dok se savremeni noćni klubovi u Rusiji pojavljuju devedesetih godina 20. vijeka.

Klubovi predstavljaju novo i neobično okruženje za samoizražavanje pojedinca, dok se sa druge strane posmatraju kao prostor za devijantne oblike slobodnih aktivnosti, usko povezanih sa pijanstvom, konzumacijom narkotika, raznovrsnošću slučajnih polnih odnosa, a treba istaći da je tokom perioda njihove zabrane, glavna svrha otvaranja noćnih klubova bila prvenstveno nelegalna prodaja i konzumacija alkohola. Pozivajući se na Adahovsku Bečanović ističe da je podsticaj za njihov razvoj bio upravo proces globalizacije društva, a takođe i pad komunističkog režima u bivšim zemljama SSSR-a, dok Dolženкова supkulturu klbinga definiše kao specifično ponašanje koje se karakteriše redovnom posjetom noćnim klubovima, posebnim pozitivnim raspoloženjem, samoizražavanjem kroz ples, načinom interakcije među ljudima i posebnim slengom, entuzijazmom i kompetentnošću u oblasti klupske muzike, kreativnošću di-džejeva, učešćem u svim klupskim aktivnostima.

Istražujući fiktivni klupski fenomen u Minajevljevoj romanesknoj strukturi, kandidat ga takođe osvjetljava i iz ugla Bahtinovog pojma karnevalizacije.

Po unutrašnjim konfliktima i moralnim dilemama glavni junak se može uporediti sa, Raskolnikovom Dostojevskog, kao i sa likom Čičikova iz Gogoljevog romana *Mrtve duše*. Jednim dijelom rad se oslanja i na Ničeovu filozofiju nihilizma.

Fil Džekson, autor istraživanja pod nazivom *Klupska kultura* smatra da bi noćni klubovi modernog svijeta bili centralna okupacija Ničea, tim prije što je klabinig istinska realizacija dionizijskog načela.

Kandidat identifikuje glavne komponente neophodne za organizaciju klupskog prostora, a to su: mjesto za opuštanje, bar, podijum, bina na kojoj nastupaju pjevači i di-džejevi. Oni su prvenstveno u ruski noćni život unijeli elemente zapadne klupske kulture i muzike koju Minajev uvodi na prološkoj granici romana, uz numeru grupe INXS – *Elegantly wasted* i Madonin hit *Vogue*. Narkotici i alkohol su takođe dio klupske supkulture, pa im se u tom kontekstu ukazuje posebna pažnja, kao i semiotici seksualnosti i ljubavi u romanu, pri čemu se Bečanović poziva na knjigu Igor Kona *Seksualna kultura u Rusiji*.

Dalje se osvrće na dualizam ruskog društva u kojem jedan dio evropeizaciju i vesternizaciju posmatra kao obogaćivanje individualnog života, dok je njihov glavni oponent pravoslavna crkva koja pod okriljem hrišćanstva čuva tradicionalne vrijednosti. Dok zapadne zemlje zagovaraju odlučno odbacivanje diskriminacije LGBT osoba, promovišući jednakost i prava, Rusija se ističe po svojim zakonima koji suzbijaju svaku formu propagande takvih modela i po negativnom stavu u odnosu na to pitanje (Štorn).

Kandidat se bavi i klupskom modom kroz koju se manifestuje lični estetski i socijalni senzibilitet, analizirajući modu kao sredstvo estetske i erotske ekspresije, moralno-religijske afirmacije i pokazatelj društvenog statusa ili prestiža, kao i sredstvo za naglašavanje pripadnosti određenim supkulturama i kontrakulturama, a posebno potpoglavlje posvećeno je funkciji muzike u klupskoj kulturi, uz primjedbu da se postmodernistički stil Minajeva umnogome može dovesti u vezu sa supkulturom bitnika.

U *Duhlessu*, antagonizam između tradicije i modernosti ekvivalentan je vječnim gradovima-konkurentima, Moskvi i Sankt Peterburgu. Sučeljavajući Moskvu i Peterburg kao tradicionalne ruske gradove rivale, kandidat primjećuje da je Moskva, koja se reprezentuje kao jezgro kako modernizacije, tako i savremenosti, „podrugljivo“ nastrojena prema Sankt Peterburgu i njegovoj kulturi, iako se pokazuje da je i Sankt Peterburg izgubio svoju duhovnost.

Kandidat zaključuje da je tematska okosnica romana bazirana na principima-pokazateljima strategija koje uzrokuju kulturnu oronulost i iznosi konstataciju da se likovi, kojem god društvenom staležu, vjeri i naciji pripadali, u hronotopu klabiniga pokazuju gotovo identične biheviorističke elemente.

Zaključak Komisije:

Master rad Slaviše Bečanovića napisan je sa zavidnim istraživačim žarom, uz značajno poznavanje postmodernističke teorije književnosti, kao i istorije ruske književnosti, sa glavnim fokusom na interdisciplinarnu prirodu zadate teme. Predstavlja pionirski studentski pristup aktuelnom ruskom autoru u crnogorskom i uopšte južnoslovenskom naučnom miljeu, a stvaralaštvo Minajeva je relativno neistraženo i na globalnom nivou. Njegov rad utire put drugim mladim naučnicima da identifikuju nova pitanja za potencijalna dalja interkulturalna istraživanja.

Kako je kandidat uspješno odgovorio na postavljene istraživačke zadatke, Komisija predlaže Vijeću Filološkog fakulteta da prihvati izvještaj o master radu kandidata Slaviše Bečanovića i odobri javnu odbranu master rada pod nazivom „Klabing u romanu *Duhless* S. Minajeva”.

Komisija:

Jovović
Prof. dr Tatjana Jovović, mentorka

Neke Jugić

Prof. dr Neda Andrić, članica

Radonjić
Doc. dr Goran Radonjić, član